

معاون محترم درمان دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

موضوع: چک لیست ارزیابی عملکرد آزمایشگاه های پزشکی مبتنی بر بازدید از پیش اعلام نشده

با سلام و احترام

نظر به اهمیت خدمات آزمایشگاهی در روند مراقبت از بیماران و مسئولیت ستاد وزارت متبوع و دانشگاههای علوم پزشکی در برنامه ریزی و انجام وظایف نظارتی جهت حصول اطمینان از ارائه نتایج معتبر و به هنگام آزمایشگاهی، بدینوسیله به استحضار می رساند این اداره کل اقدام به برنامه ریزی جهت بازدید های بدون اطلاع قبلی از آزمایشگاههای بیمارستانی نموده است. ارزیابی های از پیش اعلام نشده به منظور بررسی کلی شیوه عملکرد آزمایشگاه و رضایت گیرندگان خدمت شامل پزشکان و کادر درمانی در بخش ها و اورژانس بیمارستان، بیماران و مراجعین آزمایشگاه می باشد. علاوه بر برنامه و چک لیست بازدیدهای سازماندهی شده، موضوع نامه شماره ۳۰۷/۴۱۶ مورخ ۹۸/۴/۱۲، که به منظور ارزیابی سازماندهی شده و منظم تقدیم شده است، برای بازدیدهای از پیش اعلام نشده چک لیست جداگانه ای طراحی گردیده که بر ارزیابی نکات اصلی موثر بر اعتبار نتایج آزمایشگاهی و روند مراقبت از بیمار تاکید دارد تا موارد عدم انطباق عمده و یا بحرانی که تاثیر سوء بر تشخیص و درمان بیماران داشته و یا تهدید کننده ایمنی بیماران و کارکنان هستند، شناسایی شده و اقدامات عاجل جهت برطرف کردن آنها به اجرا درآید. این چک لیست به گونه ای تدوین شده است که در ارزیابی سریع و در مدت زمان کوتاه (حدود ۲ ساعت) توسط یک تیم ارزیابی با نفرات محدود (حتی یک نفر) قابل انجام باشد.

مستدعی است دستور فرمائید بازدیدهای از پیش اعلام نشده در شیفتهای کاری مختلف و با استفاده از "چک لیست بازدیدهای از پیش اعلام نشده از آزمایشگاههای بیمارستانی" (چک لیست پیوست) توسط ارزیابان با صلاحیت انجام شود و در صورت شناسایی عدم انطباق بحرانی و عمده که کیفیت نتایج و ایمنی بیمار را به خطر می اندازد، مورد فوراً به مسئول فنی و سوپروایزر تذکر داده شده و در محل بازدید مستند گردد. همچنین لازم است گزارش کتبی عدم انطباق تذکر داده شده، جهت ثبت در سوابق و انجام اقدامات عاجل، حداکثر ظرف ۴۸ ساعت از طرف معاون محترم درمان به رئیس بیمارستان ارسال شده و گزارش نهایی بازدید نیز، که حاوی سایر موارد عدم انطباق و یافته های ارزیابی است، حداکثر طی یک هفته بطور رسمی و با امضای معاون محترم درمان به بیمارستان ارسال گردد. پی گیری تا اطمینان از برطرف شدن موارد عدم انطباق، در زمان و با روشهای متناسب با ماهیت عدم انطباق، بر عهده ارزیابان مدیریت امور آزمایشگاهها خواهد بود. معاونین محترم درمان می توانند، جمع بندی نتایج بازدیدهای از پیش اعلام نشده از آزمایشگاههای بیمارستانی توسط مدیریت امور آزمایشگاهها و اقدامات لازم جهت برطرف شدن مشکلات بویژه در بخش دولتی را بطور دوره ای به هیئت رئیسه دانشگاه منعکس نمایند.

خاطر نشان می گردد، اگرچه این چک لیست با هدف بازدیدهای از پیش اعلام نشده از آزمایشگاههای بیمارستانی طراحی گردیده ولی در صورت لزوم، با اندکی تغییر، در بازدیدهای بدون اطلاع قبلی از آزمایشگاههای غیر بیمارستانی نیز می تواند مورد استفاده قرار گیرد.

در اجرای برنامه بازدید بدون اطلاع قبلی از آزمایشگاههای بیمارستانی کلان منطقه ۱۰ (در حوزه دانشگاههای علوم پزشکی تهران، ایران و شهید بهشتی) که توسط مسئولین و کارشناسان آزمایشگاه مرجع سلامت و با استفاده از چک لیست پیوست به اجرا درآمده است، تاکنون موارد عدم انطباق زیر، که جزو شایعترین موارد هستند، مشاهده شده است:

- خرید تجهیزات و اقلام مصرفی خارج از سیستم مورد تایید و ثبت شده توسط اداره کل تجهیزات پزشکی
- استفاده از کیت های تشخیص سریع غیرمجاز در آزمایشگاه
- بکارگیری کارکنان با تحصیلات غیر مرتبط جهت انجام فعالیت های فنی آزمایشگاه
- عدم استفاده از وسایل حفاظت فردی توسط کارکنان
- عدم اجرای کامل فرآیند مدیریت پسماند
- عدم نظارت مستقیم آزمایشگاه بر مدیریت نمونه در مواردی که نمونه گیری خارج از آزمایشگاه انجام می شود و رعایت نشدن الزامات ایمنی جهت انتقال نمونه ها از بخش های بیمارستان به آزمایشگاه
- عدم انجام صحیح آزمایش کشت خون (شامل تهیه اسمیر و پاساژ به موقع)
- عدم نظارت مستقیم مسئول فنی بر اجرای برنامه های کنترل کیفیت داخلی و خارجی آزمایشگاه و یا مستند نبودن شواهد اجرای این نظارت

شایان ذکر است بازدیدهای از پیش اعلام نشده از آزمایشگاههای بیمارستانی، جایگزین برنامه مدون نظارت و ارزیابی دوره ای این آزمایشگاهها، مطابق با بند ۱ "شرح وظایف مدیریت امور آزمایشگاههای معاونت درمان دانشگاهها" (ابلاغ شده طی نامه به شماره ۱۹۳ / ۴۰۰ مورخ ۹۸/۱/۱۸)، نخواهد بود. آزمایشگاه مرجع سلامت در حال حاضر در امتیاز سالانه آزمایشگاهها، امتیازی برای نتایج ارزیابی های از پیش اعلام نشده، در نظر نگرفته است.

دکتر سیامک میراب سمیعی
مدیر کل آزمایشگاه مرجع سلامت